

ԾԱՂԻԿ ՀԱՐԱԹՐ ԵՐԿՈՒ ԱՆ-
ԴԱՄ ԿՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԶՈՐԵՔ-
ՀԱՐԹԻ ԵՒ ՀԱՐԱԹ ՕՐԵՐՆ : —
ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԳԻՆՆ Է 400 զՐՈՒՂ ԱՐԺԱԹ : —
ՎԷԳԱՄԵՆԱՅՆ 50 . — ԳԱԼԱՌԱՅ
ՀԱՄԱՐ 445 զՐՈՒՂ : — ՎԷԳԱՄԵ-
ՆԱՅ 60 . — ԾԱՆՈՒՅԴՄԱՆ ԽՈՐԴ
5 զՐՈՒՂ :

ՈՐ ԵՒ Է ՆԱՄԱԿ ԿՈՄԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԿԵՄԵ Է ՈՒՂԴԵԼ :

Ա. ԱՐԱՏՈՆԱՏԵՐ Ե ՏՆՈՐԷՆ
ԱՆՏՈՆ ՍԱՔԱՑԵԱՆ
ԷՍԿԻ ԶԱՎԹԵԼԻ ԶԱՏԱԿՆԻ
ՆԶԱՆ ԷՖ. ՊԵՐԱԿԵՐԵԱՆԻ ՏԱԿ-
ՐԱՆՆ :

ԽՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ յԱՆՃՆՈՒՄ
ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՄ ՀԵՆ ՍՐԱԽԻՐ :

40 ՓԱՐԱ

Հ Ա Ն Դ Ե Ս

ՓԱՐԱ 40

Ա Ձ Գ Ա Յ Բ Ն Ե Ի Բ Ա Ղ Ա Բ Ա Կ Ա Ն

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Ազգային տեսութիւն. (Ընդհանուր վիճակ
գաւառաց. — Գուէտրկութիւն թէ խնամա-
կալութիւն. — (Նամակ ի Գուէտրկութեան) —
Նշանախօսութիւն. — Վսեմ Տօքթ. Փէշտը-
մաճեան փաշա. — Ասկէ անկէ. — Առեւի
տեսարաններ (Գրախօսութիւն Եհեսեւան քննորդ)
— Այլ ու կիւն. — Գըշ Էյլէնճէլէրի. — Այլ և
այլք. — Ժողովրդային տառնչապահութիւն —
(Զեւապոստ. մե.) — Ծանուցմունք,

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԻՃԱԿ ԴԱՒԱՌԱՑ Ի.

Գաւառացիք ընդհանրապէս տըն-
տեսական պայմանաց համաձայն կ'ապ-
րին, բայց այս բանէ չհետեւիր թէ
ինքեանք տնտեսագէտ են. պատճա-
ռը տեղական հանգամանքներէ միայն
ծագում առած է, վասն զի գաւառա-
կան կեանքը շատ պարզ և անպաճոյճ
է և տարեկան տան պիտոյք ինքեանք
կը պատրաստեն, զի գրեթէ շատ տուն
ունի եզն, ոչխար, հաւ, այգի և այլն,
որոցմէ կ'արտադրին մօացու, արդար
իւղ, ապուխտ, երիչիկ, թանրիճ, կոր-
կոտ, բէգմէզ, պուլամա, գինի, օ-
ղի, և այլն, և այլն :

Կերակուրն ալ նման իրենց կեան-
քին շատ պարզ է, և թէպէտ համեղ
չէ, բայց մեծ մասամբ անդաճար է :
Իւրեանց այս վիճակ՝ որ սակաւա-
պետութեան կը յանգի : Ղիրենք ի

ծուլութիւն մղած է. իսկ կանայք ընդ-
հանրապէս ժիր և գործունեայ են և
տան, արտի, այգիի, կալի — գոմի,
ախօռի, ոստայնանկութեան և այլ աշ-
խատութիւնք — բացի խանութէ, եթէ
այլք խանութպան և կամ շրջուն ման-
ր վաճառէ — ամենամեծ մասամբ կա-
նանց կը վերաբերին, լորոց կեանքն
արդարեւ շատ տաճանելի է և մարդ-
երբ զառաջին տեսնէ զգաւառացի
կինը, նորա կերպարանը, հագուստը և
աշխատութիւնները, գոհարաւ կը հա-
ւատայ թէ սա կին է, կին, որ լեռ-
նէն կրնալով փայտ իսկ կը կրէ, եր-
կիր կը հերկէ, եզնեք կը վարէ և,
վերջապէս կ'ընէ այն ամեն բան ան-
տրտունջ՝ կիզիչ արեւուն, ձիւնի և
անձրեւի տակ՝ ինչպէս գերի մը գա-
տապարտեալ է ընելու այն ամեն աշ-
խատութիւն, զոր տէրը կը հրամայէ :

Արդեօք ինչ պիտի ըսեն. ինչ պի-
տի խորհին, ինչ զգան և ինչ պիտի
մտածեն մեր փափկասուն, պարտէր և
նորաձեւութեան սիրահար տիկնայք
և օրիորդք, երբ՝ գաւառացի կիները
տեսնեն որ այրերէ շատ ու շատ աւելի
կ'աշխատին ինչպէս և հագածնին, միթէ
գոհ և երջանիկ պիտի չհամարին զի-
րենք, որ հանգիստ կը փայելեն, և
միթէ այլ եւս պիտի վարանին յարգել
զպարզասիրութիւն, որ կնոջ փառքն
է, և յորում կը փայլի գեղեցիկ սեռին
հոգւոյ և սրտի գեղեցիկութիւնը, որ
անանց է, մինչդեռ արտաքին գեղեց-

կութիւն, փայլ, շպար, շռայլ ար-
դուգարդ և պըրանք՝ որ չինովի գե-
ղեցկութեան և եթէ կը ծառայեն,
խաբուսիկ, առեւելոյթ և վաղանցիկ
բաներ են :

Տիկնայք և օրիորդք պարտին հա-
մոզուիլ թէ վսեմութիւնը պարզու-
թեան և գեղեցկութիւնը հոգւոյ և
սրտի մէջ է :

Չկարծուի թէ մեր այս յօդուած
վերջակէտն է «Ընդհանուր Վիճակ Դա-
ւառաց» խորագրին ներքեւ մեր ըս-
կած կարգ մը յօդուածներու. ունինք
տակաւին գրելու և խօսելու նիւթեր,
որք անշուշտ զուրկ չեն շահեկանու-
թենէ :

ԲՈՒԷԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

ԹԷ ԽՆԱՄԱԿԱՆ ԼՈՒԹԻՒՆ

ԽՈՐԱԳՐԻ ՏԵՐ

Մաղիկ ազգօգուտ թերթին մէջ
Դուք կատարեալ անկողմնակալու-
թեամբ քննադատելով Մայր-եկեղեց-
ւոյ և համանուն վարժարանին ներկայ
ողբալի վիճակը և տեղի տուող պատ-
ճառները՝ իբր դարման կ'առաջար-
կէիք ձեռնհաս, վստահելի, ազդե-
ցիկ և խղճամիտ տարրերէ բաղկաց-
եալ կարող խնամակալութեան մը են-
թարկել մատակարարութիւնը այդ ե-
կեղեցւոյ՝ որ իբր Պատրիարքական Ա-
թոռանիստ Մայր-եկեղեցի՝ բացառիկ

դիրք մ'ունի, և կը յարէիք, այս միջոցաւ թերեւս կարելի ըլլայ բարեկարգել նաեւ տեղւոյն երկսեռ վարժարանը և զայն կեդրոնականի վերածել, որ ստուգիւ խիստ կարեւոր պէտք մ'է, մանաւանդ թէ՝ ինչպէս որ կարի իրաւամբ դիտել կուտայիք, այսպիսով վարժարաններ այդ հռչակաւոր թաղի մէջ և շուրջերը հիմակ շատցած ըլլալով՝ անոր ստիպողական պէտքը աւելի քան երբեք զգալի եղած է:

Ձեր նոյն գրածներ, արդար դիտողութիւններ և առաջարկութիւններ մեզի և համայն ողջախոհ թաղեցւոց գոհունակութիւն պատճառած էին արդէն:

Բայց մեծ եղաւ մեր զարմանքը, երբ կարդացինք ամսսյ 15 թուականի Մաղիկի մէջ «Նկարագրութիւններ» վերնագրով յօդուածը, յորում փոխած էիք խնամակալութիւն մը հաստատելու մասին ձեր կարծիքը, և համամտութիւն կը յայտնէիք քուէարկութեամբ նոր թաղ խորհրդոյ մը ընտրութեան, որուն համար հանրագործութիւն մը կը պատրաստուի թաղին մէջ ոմանց կողմանէ:

... Տէր Խմբագիր, Դուք ձեր կարծիքը փոխելով՝ եթէ յուսաք թէ՝ քուէարկութեամբ ընտրեալ թաղ խորհրդոյ մը ձեռամբ պէտք եղած բարեփոխումները և մեր բաղձանքները պիտի գործադրուին, այսինքն, սնտուկին վիճակը պիտի լաւանայ, եկամուտները պիտի աւելնան, կալուածներ պիտի շատնան, վարժարանը պիտի բարեկարգուի, բարձրանայ և կեդրոնականի պիտի վերածուի, անշուշտ կը ներքէ մեզի որ մենք ալ ազատօրէն մեծ կարծիքը յայտնենք՝ այժմէն դիտել տալով թէ՝ մեր նոյն բաղձանքները դարձեալ պիտի չգործադրուին, վասն զի գործադրուելու մասին ինչ ապահովութիւն կայ(1):

Մենք գոնէ այդ ապահովութիւնը չենք տեսներ, վասնզի՝

1. Քուէարկութեամբ ընտրեալ թաղ խորհուրդ մը ինչ ապահովութիւն կայ որ յաջողի անտուկին դար-

ձնելու այն իրաւունքները՝ որ եկեղեցւոյ կը պատկանին, և եթէ ուզէ պաշտպանել, ինչ ապահովութիւն կայ թէ ճշուններ ի գործ պիտի չդրուին, և, հետեւաբար, կամ ինք պիտի չստիպուի հրաժարելու, և կամ պաշտօնանկ չպիտի ըլլայ, և ըստ առածին կենէ եկէ համաձայն թաղ խորհուրդ չդրուի:

2. Եթէ, ենթադրելով որ ատոնց և ոչ մէկը տեղի պիտի ունենայ, ազատ պիտի գտնուի ճշուն մէ և կարող պիտի ըլլայ անարգել իր պաշտօնը շարունակելու. բայց միթէ հասոյթք պիտի բազմանա՞ն, կալուածք աւելնա՞ն և վարժարանը բարեկարգ և օրինաւոր կեդրոնականի պիտի վերածուի, թէ՝ դարձեալ իր ներկայ վիճակին մէջ պիտի յարատեւէ:

Ղալաթիոյ և Բերայի թաղերը ասկէ մինչեւ 8—10 տարի առաջ միշտ կունենային իրենց քուէարկութեամբ ընտրեալ թաղ խորհուրդները, բայց ինչու այն ատեններ չբարձրացան այդ թաղերու ելծական վիճակը, հասոյթք ինչու չաւելցան, կալուածք ինչու չշատցան և Ղալաթիոյ կեդրոնական վարժարանը չհաստատուեցաւ և Բերայ չունեցաւ իւր Արուեստանոցը, որոց երկուքն ալ նախանձելի հաստատութիւններ են, ինչպէս նաեւ այդ կրկին թաղերու և հիմակ ալ Գարակէօմիւրի եկեղեցւոյ հասոյթք մեծապէս աւելցած և կալուածները շատցած են, և այս ամեն գեղեցիկ բարեփոխումներ կարող խնամակալութիւններու միջոցաւ կատարուած են:

Գիտենք, պիտի ըսուի թէ՝ չա՛տ աղէկ. բայց ժողովուրդը զրկուած է իւր ընտրելու իրաւունքէն, զոր Սահմանադրութիւն տուած է, հիմակ մենք ալ զոհենք մեր ընտրելու իրաւունքը:

Այս բան կը նմանի ճիշդ անոր՝ որ անօթի է, բայց իրեն նուիրեալ հացը չուզեր ընդունիլ՝ նկատելով թէ իր իրաւունքը չէ:

Սահմանադրական սկզբունքով ընտրական խնդիրը չուրացուի թէ յարգելի իրաւունք մ'է, սակայն ընտրողք երբ յօդուտ իւրեանց եկեղեցւոյ և վարժարանին պայծառութեանը և իրական յառաջդիմութեանը և այն այլ որոշեալ պայմանաժամով մը գէթ փորձի համար կարող խնամակալու-

թեան մը յանձնել փափագին, արդեօք իրենց ընտրական իրաւունքը, ճշման ներքեւ, յանձնած կամ իրենց մէ բռնաբարուած կը համարուի, թէ դարձեալ իրենց յօժարութեամբը կարող խնամակալութիւն մը հաստատուած կ'ըլլայ:

Քանի որ ընտրութեան իրաւունք ունեցող թաղեցիկ ըլլայ այս բանը խնդրողը, այն ատեն ընտրական իրաւանց բռնաբարում չկենար գործին մէջ, և թէ, այս պայմանաց ներքեւ, հաստատելի խնամակալութիւնը անշուշտ ժողովուրդին կամքովը ընտրուած կը համարուի, որ հարկաւ գոհացում մ'է անոր ընտրական իրաւանցը:

Կը խնդրենք. . . Տէր Խմբագիր, որ ներկայս բարեհաճիք ազգօգուտ Մաղիկի յառաջիկայ թուովը հրատարակել:

17 նոյ. 87 Սնամք յարգանք
Ի Գում-գափու * * *

Այս առթիւ մեր խմբագրական դիտողութիւնը պիտի յայտնենք շաբաթ աւուր թուով:

ՆՇԱՆԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ

Անցեալ եօթնեկի վերջերը տեղի ունեցաւ ի Պատրիարքարանի Մեծ. Տօքթ. Վահրամ Էֆէնտի թորգոմեանի նշանախօսութիւնն ընդ Ազնուա. Օր. Կալինիկ Գափամաճեանի՝ դուստր հանրածանօթ ոսկերիչ Ազնուա. Կարապետ Էֆէնտի Գափամաճեանի:

Տօքթ. Թորգոմեան Էֆէնտի արդէն ծանօթ է իւրեւ ճարտար բժիշկ, որ արժանաւոր համբաւ կը վայելէ հրապարակի վրայ և երկասիրողն է «Դիեցումն» անուն օգտակար գործին, զոր նուիրած է յօդուտ Միացեալ Ընկերութեան:

Իսկ իւր խօսեցեալն՝ Ազնուա. Օր. Կալինիկ Գափամաճեան ստացած է խնամեալ կըթուութիւն Գատը-գիւղի Արամեան օրիորդաց վարժարանին մէջ և ընդունած է բարուք դաստիարակութիւն նաեւ ծնողական յարկի մէջ:

Նշանախօսութեան ներկայ էին երկու կողման ազգականք և բարեկամք՝ Ամեն. Իրիմեան Ս. Հայրիկ, Վսեմ. Աբիկ Էֆէնտի Ունճեան, Վսեմ. Տօքթ.

(1) Խնդիրը անշուշտ ընտրելիներու վրայ չէ, որ յարգելի, խղճամբիտ և անձնուիրաբար ծառայող անձերէ պիտի ընտրուին ի հարկէ:

Տիգրան փաշայ ֆէշտիմալճեան, վսեմ. Գաբրիէլ Էֆէնտի Նորառունկեան, Մանուկ Էֆէնտի Զիչէքճեան—Քան. չեղեր Պելճիքայի հիւպատոսարանին—Տօքթ. Մ. Սանճաքճեան Էֆէնտի, Օի. մոն Էֆէնտի Մանուէլեան, Տօքթ. Էս. մէրեան Էֆէնտի. Բարթիկ Էֆէնտի Մնտիկեան, Տօքթ. Միսքճեան Էֆէնտի. Թորոս Էֆէնտի Գափամաճեան՝ եղբայր Կարապետ Էֆէնտի Գափամաճեանի՝ Գէորգ Էֆէնտի Թորոսեան. Յարութիւն Էֆէնտի Մէրամէթճեան և այլն:

Յետ պաշտօնական գործողութեանց՝ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն հրաւիրեց զներկայս իւր դահլիճն, ուր պարտու. պատշաճ մեծարանքները նուիրելէ և պատուելէ յետոյ՝ օրհնեց խօսեցեալները՝ բարեմաղթութիւններ ընելով անոնց երջանկութեանը համար:

ՏՕՔԹ. ՓԷՇՏԻՄԱԼՃԵԱՆ ՓՈՇՈՅ

Կը յիշուի թէ Բերայի Ֆրանսական հիւանդանոցի բժիշկ Տօքթ. Սէվաստօբուլօ ի մենամարտ հրաւիրած էր զՎսեմ. Տիգրան փաշայ ֆէշտիմալճեան. որ իրաւամբ մերժած էր զայս հակա. քաղաքակրթական ու նաեւ բարբա. րոսական հրաւերը, որ անշուշտ չէր պատշաճէր ոչ իւր դիրքին, ոչ անուան և ոչ իւր բարձր համբաւին:

Ասոր վրայ Տօքթ. Սէվաստօբուլօ սպառնալից նամակ մը կը գրէ առ Ն. Վսեմութիւն Տիգրան փաշայ ֆէշտիմալճեան՝ բռնութեամբ ընդունել տա. լու համար իւր մենամարտի հրաւերը:

Տիգրան փաշայ այդ սպառնական նամակը կառավարութեան կը յանձնէ, որմէ տեղեկանալով Բերայի ընդհա. նուր գատախաղը, գատ կը բանայ Տօքթ. Սէվաստօբուլօյի գէմ և այս մասին օրինաց տրամադրութեան գոր. ծադրումը կը պահանջէ:

Աստի կը հասկցուի թէ Վսեմ. Տիգրան փաշա անձնապէս գատ բացած չէ ինք, այլ միայն Բերայի ընդհանուր գա. տախաղը գատ բացած և Բերայի պատժական տոեանն օրինաւորապէս քննելէ յետոյ զայս գատ՝ Պատժական Օրինաց 191րդ. յօդուածի վերջին տը. րամադրութեան համաձայն զՏօքթ. Սէվաստօբուլօ մէկ տարուան բանտար. կութեան և երեք ոսկի տուգանաց գատապարտած է:

Պիր մահքէմէտէ պիր գուլու տա. վասը րույէթ օլունճագտա իտի: Իքի թարաֆըն ափօգաթլարը սէնաաթլա. րընտա զայէթ մահիր վէ նութգը սէ. վէր ատամլար օլտուգլարընտան, սաաթլարճա նութգ իրատըլլա մահքէմէյի մէշղուլ իթմէքտէ իտիլէր: Պու արա. լըք րէյիսին ճանը սըգըլարագ տէտի՝ — Էֆէնտիլէր, Էհէմմիյէթսիզ պիր գուլու իչին տափայը պու գատար ու. զաթմազլար ա՛, տափանըզըն նէթիճէ. սի նէ՛ իսէ մէյտանա չըգարըն տէ, ի. չի պիթիլէլիմ, զէրա կէօրիւլէճէք պաշ. գա տափալար վար տոր:

Ավօգաթըն պիրի.—Ավֆ իտէրսի. նիզ, Էֆէնտիմ, միւվէքքիլլէրիմիզին նէ. ճի օլտուգլարընը պիլմիշ օլսայըտընըզ, Էհէմմիյէթսիզ տէմէզ իտինիզ:

Բէյիս.—Էյ նէճի՛ տիրլէր պագա. լըմ:

—Շարապ թիւճճարը:

—Բէք էյի, պունլարըն շարապ թիւճճարընտան օլմալարը գուլույա նէ՛ Էհէմմիյէթ վէրիօր:

—Աման, Էֆէնտիմ, պունլարըն սէրմայէլէրի եալընըզ պիր գուլուտան իպարէթ տիր:

Պիր օթէլճի իլէ միւշտէրի:

—Պէն պիր օտա իստէրիմ:

—Բէք էյի, Էֆէնտիմ, լաքին պի. զիմ օտալարըն իքի տէրէճէ իթիպար. լարը վար տըր. պիր թագըմընըն քի. րասը այտա 3 լիրա, պիր թագըմընըն 5 լիրա:

—Աճապա արալարընտա նէ՛ ֆարգ վար քի:

—Իքի լիրա, Էֆէնտիմ:

ԱՌՏՆԻՆ ՏԵՍՍԱՐԱՆՆԵՐ

(Գրեթօմայի հեղեւանները)

Բայց վերջապէս այս քաշուելիք բան չէ, ամեն ատեն պըպը, ամեն իժիր էլը, էլը, սա կուզեմ, նա կու. զեմ, աս չեմ ուզեր, ան կուզեմ, վեր. չապէս՝ կուզեմ. կուզեմ, միշտ կուզեմ,

անգագար կուզեմ, «մաւ» կուզեմ և կուզեմէն զատ ուրիշ բան չկայ խալթըրինք տէ կարգուեցանք, և այս բա. ւական չէր. ամեն մեղքիս վրալ դրա. խօմայ ալ առինք, ոչ բարով առեր է. ինք. առաճնիս գնաց, վրայ ալ տուինք, աւելին ալ տուինք. բայց դեռ չազա. տեցանք և ազատուելիք ալ չունինք: . . Էօհէ՛օ, Էօհէ՛օ, Էօհէ՛օ:

Հա՛, միտքս եկաւ, այսօր Պէշիկթաշ պիտի երթայինք Ղազեր աղային, մար. դը մեզի այսօրուան խօսք տուաւ. երթանք. կարելի է թէ հաշիւը կը մաքրէ և կամ գո՛նէ թերհաշիւ բան մը կը վճարէ. . . այո՛. երթա՛մ, եր. թա՛մ, գրպանս գատարկ է, ածուխ պէտք է, հացագործը գուռս քէօփրիւ ըրեր է. մսավաճառը խօսք չհասկնար կոր, կաթնավաճառն սը ըսես ա՛լ սուտ չկլլեր կոր, թո՛ղ զկանայս և զմանկտիս այո՛, երթամ, և պէտք է որ երթամ. կ'ըսէ և երթալու պատրաստուելու պահուն՝ յանկարծ կանգ կ'առնու և ձեռքը ճակտին տանելէ և մէկ քանի վայրկեան մտածելէ յետոյ՝ ըսաւ՝ բայց թէ որ հոն չըլլայ և կամ եթէ ստակ չտալու ըլլայ նէ ինչ ընելուէ. պար. տկանները վազ անցանք, ֆիստանցուն ինչ ընենք, պարտեկանները վերջապէս մինչեւ մէկ աստիճան խօսք կը հասկնան բայց մեր հանրմը երբէք խօսք չհաս. կնար. ոտքերը գետինը կը զարնէ, կը պոռայ, կը կանչէ, կը բարկանայ, կը զայրանայ, և անպատճառ կուզեմ, իլլէ կուզեմ կ'ըսէ, ինչ կ'ընես ըրէ, բե՛ր կը կանչէ, ոչ կան գիտէ, ոչ չիկան գիտէ, բերնէն ելածը անպատճառ կատարելու է, չէ նէ աշխարհք տակն ու վրայ կ'ընէ. կը կործանցունէ, ես քեզի դրախօմայ տուի, պէտք է որ ուզածս ընես, չէ նէ թող չկարգուէի, փարաներս չառ. նէիր՝ կ'ըսէ:

Տէ՛ր Աստուած, այս իրիկուն ինչ ընելու է, ինչ պատասխան տալու է. աս ի՞նչ փորձանքի հանդիպեցայ, իբր թէ դպրոցէ ալ ելած է, պարել գիտէ, ֆրանսերէն կը խօսի և աղէկ բիանօ կը զարնէ. բայց ամենեւին խօսք չհաս. կնար. ուզածը անպատճառ պիտի կա. տարուի. ա՛խ, ինչ ըսեմ պատճառ եղովներուն որ պալլանտըրմիշ ըրին ու ըրին, ինէ կերան խմեցին, փարաներս առին և աս պէլան գլուխս հանելէ յետոյ՝ հիմա քովս անգամ չեն գար և

տէրտիս տէրման ըլլար:

Սակայն ճար չկայ, կենայով չըլլար, մտմտալը օգուտ չունի, երթանք, երթանք, կըսէ, և մարդը կ'երթայ ճար մը գտնելու չէ թէ ամուսնի պատրաստութեան համար, որ տան ամսանոցին մէջ իր բտցակայութեամբը կը փայլի, և ոչ ալ պարտապահանջներուն գոնէ քիչ մը բան ճարելու համար՝ որոնց համբերութիւնն ուլ եւս սպառած է, ալ ճարելու համար ֆիստանոցուն իւր կնոջը, որ իւր կուզեմքովութեամբը այնքան նշանաւոր է:

Այս տեսարանի պատկերներն յաջորդ թուով կը ներկայացնենք:

ԱՅՐ ՈՒ ԿԻՆ

—Քա կ'օհէր, գալը չունտան պանա պիր սու վէր:

—Քա ճանըմ մութլախա պան մը ունիս տուն. էկածէդ պէրի աս ինչ խրտար ճուր խմէցիր, հէլէ սապը ըրէ քիչ մը:

—Եարըմ սահաթ օլմատը կէլէլի, թօփու թօփու պիր ֆինճան րաքը իչմիչիմ, օտա սուսըդ, թէնպէ՛լ նանլէթ. թէք ետրինտէն գալգմասըն տէյի պանա էօյիւտ վէրիյոր:

—Ինչո՛ւ պօշ լախըրտընք կընես, քա ինծի նայէ՛, կիտե՛ս ասոր վո՛վ էկալ:

—Վով կուզէ նէ՛ կայ, գալք շուսուֆրայը քօ՛:

—Կեցիր օր ըսեմ, տահա եաթսըն չի տուաւ . . . աման ինչ կըլլամ կոր . . . էլի՛ր սա սըկէ կտոր մը ճուր տուր:

—Ճո՛ւր տամ, խե՛նդ ես, զօռաքի միտէ՛տ պաղեցնես պիտի, չօճո՛ւքսըն նէ՛ սին:

—Էյ հա՛, իրաւ է . . . շօք չէր . . . տեղէս չեմ կրնար կոր էրէրար:

—Լամպային ֆիթիլը կերիկոր, մէջը կազ չե՛ս լեցուցեր:

—Կաղին բիս հոտէն չէ՛ քի առա առա էս աս հալը կիյնամ կոր, տուրսը սնտուկին մէջը սրարմաչէթ կայ, պեր տէ վառէ՛,

—Ես մօմը վառեմ, տուն ալ էլ կամաց կամաց սուֆրան տիր, փորս ա՛նօթի է, սաաթ իւչ պուչուք:

—Շիչէիդ մէջը էզ մը րախի կայ,

խմէ լմնցուր սօղրամ. տնաչէնին մարդը, ցորեկուան կերածդ տահա չես սինտիրմիշ ըրած, էլ սուֆրան տիր կըսես:

—Էօյլէ իսէ պէն եալաչ եալաչ սօյունայըմ, գալք, շու կէճէլիյի վէր:

—Տեսա՛ր օր խենդ ես . . . քա կը պաղիս ինչուկ հանուիս կէճէլիկդ հազնիս նէ, հիմա նստեր ես նստէ:

—Տօղրու տըր, կիթ շու եօգարտան պէնիմ զէմպիլիմին իչինտէն պիր իքի իյնէ կէթիւր, զէրէ պունլարլա իշ կէօրէմէյօրմ:

—Ֆէրահաթ էկուր գիշերները պան պանելէն, աշուքներս կը ցաւին կըսես, կլօխդ վեր չես առներ, էլիք քիչ մը սա սէտիրին պուճախը եան է. կուր, սօյուլս առ քիչ մը, մեղա՛յ . . .

—Ատ ալ իրաւ է, (ոտք ելնելով) ա՛հ, մէջկիս օսկօրը կը ճաթի կոր. ա՛ման թագուր մէջքս, պանա պա՛ք, նէրտէ պէնիմ ուսկուֆամ:

—Ուսկուֆադ վըլացի, հին ֆէսո՛վրդ պառկէ աս գիշեր:

—Օնա տա բէք էյի. եէմէք բիշտի՛ մի:

—Ձավզավաթի մը չանցաւ քի պան մը առնէի տէ կտորճիկ մը խավուրմա ունինք անոր վրայ ձգէի. իմ փորս կուշտ է, Արթինն ալ թէյզէին կընաց աս գիշեր չի պիտի կայ, տուն կուզես նէ՛ էրէկ իրիկուընէ էվէլցուկ քիչ մը խաւիժ կայ, պէր մանկալին վըրայ տաքցուր կեր:

—Էս ինչուկ խաւիժը տաքցունեմ նէ՛ տուն էլ եաթախը չինէ, ույգում կէլտի, հէմ եէր եէմէզ գաֆայը եէրէ վուրաճարմ:

—Առտուն մութուն էլլամ պիտի կըսես. բուբլա եաթախի մէջ պառկել կուզես. իմ կիտնալս՝ կանուխ էլլալ ու. զօղը պարձ մը կառնէ սէտիրին վրայ կերկնայ:

—Էյ անանկ է նէ պարձ մը իլէն եօրղան մը պէր:

—Չէ՛ միքի՛ պարճը պուրթ է, կա. կող է, հուտա կարկրտանիս պօխճան կայ, մեծ բալթօտ ալ վրատ առ պառկէ՛:

—Մեծ բալթօտ ո՛ւր է:

—Կիտնալս վերն է ամա, ան ալ վրատ առնես նէ՛ եօխ կըլլայ, ինծի նայէ՛, սէտիրին վրայ մենծ մինտէր մը կայ, անիկայ առտէ՛պառկէ:

—Մօմը իլէն քիպրիթի եանըմա քօ ըսաւ մարդը սէտիրին վրայ երկըննալով և քթին տակէն անուր հայհոյանքներ մրմուռլով:

—Մօմի քիպրիթի պէտք չիկայ. լուսնկայ լուս է, ըսաւ կինը, ինքն ալ «Կիլիկ» միւս անկիւնը գլուխը խոտ բարձին վրայ դնելով:

Գ. Փ.

ԳԸՇ ԷՅԼԵՆՃԷԼԵՐԻ

(266 նօմբրօտան պաղըյէ)

—Էյ պու ագչամըդ օնլարըլա կիտէճէլինիդ մահալի սարֆ ու նաղար իտուպ պիղէր իլէ պէրապէր պուլուն. մանըզ աճապա իհթիմալտէ՛ն տիր:

—Ավօթու սէռվիս մատմաղէլ, ֆա. գաթ նէրէյէ իլտէճէլիդ,

—Անիգա տուտունուն էվինէ:

—Սուռաէսի՛ մի վար:

—Եօ՛գ, եօ՛գ, ուֆադ եօլու պիր գըշ էյլէնճէսի. կէչէն ագչամ պիղէ կէլտիլէր տէ, քէթէն հէլվապընա քեա. ղըտ օյնատըզ շու մուգավէլէ իլէ քի եէնիլէնլէրին էվինտէ հէլվայը չէվիլէճէլիդ, թալէհ պու եա, օնլար եէ. նիլտիլէր վէ պու ագչամ Մանուկ ախ. պար իլէ տալէթ իթտիլէր քի, կիտիպ հէլվայը չէվիլէլիմ:

—Տէմէք քի, ուֆադ եօլու պիր չըխըրթըմ եարաճագսընըզ:

—Էվլէթ:

—Սիլլէրտէն պաչգա քիմլէ՛ր պուլունաճագ:

—Ճիւզէլէր, Պաթիսթին թագըմը վէ վիչէնիկին ալայը կէլէճէլէր:

—Օ՛, տէսէնէ թէքմիլ ժէօն ժան ալայը թէճէմմիւ իտէճէք, պէնիմտէ իսթէմէտիլիմ չէյ:

—Օնըն իչիւն սիղլէրին տախի պէրապէրիմիդտէ օլմասընը արղիւլէյօրում, էֆէնտիմ:

—Էնֆինըման մէռսի, մատմաղէլ Գաթիկ. սիղլէրի քէնտիմէ սատըգանէ տօթ իտինտիղիմէ միլ տէֆալար, պախ. թըմտան թէչէքքիւր իթմիչիմ վէ հալէա իթմէքտիլիմ:

—Պէնտէնիդ տախի սիղլէր իչիւն այնի էֆքեարտա պուլունմուշում տըր:

—Մէռսիման:

—Էյ չիմտի ագչամըն սաաթ գա.

չընա՞ ռանտէվու վերիբոխիդ:

—Այաթուրդա սաաթ 3 տէ Եննի-
քա տուտունուն էվինտէ պուլուշու-
րուդ:

—Չօդ ալա, բառօլտօնէօն:

—0, սանտուլթ:

—0 ուրվուառ միւսիւ վէնսան:

—0 բլէզիւ մատմազէլ Գաթիկ:

Պու միւքեալէմէտէն սօնրա, միւ-
սիւ վէնսան վէ մատմուազէլ Գաթիկ
պիւրիպիւրէրինտէն այրըլտըլար:

0 կիճէսի 24 քիշիտէն միւրէք-
քէպ պիր մէճլիս Բննէգա տուտու-
նուն խանէսինէ թէճէմմիւ իտիպ, պիր
թագըմը շունտան պունտան պահս-
լարա, պիր թագըմը հէլվայը չէվիր-
մէքլէ մէշղուլ, վէ մատմազէլէր իլէ
միւսիւլէր թագըմը տախի պիր բան-
գօնուն էթրաֆընտա օթուրուպ, հէլ-
վանըն եարըլմասընա տէկին սկամպիլ
օյնամաղա պաշլատըլար:

—Դա՛ թիշի օյնայաճագ Պաթիսթ:

—Ալթը:

—էյ պագի դալանյա՛ր:

—Եննիլէնլէր գալգաճագ վէ օյ-
նամաեանյար օյնաեաճագ:

—Բէք ալէա, քի՛մ քի՛մ օյնաեա-
ճագ:

—Միւսիւ ձիւզէ պիր:

—Ավֆ իտէրսինիզ էֆէնտիմ, պէն-
տէնիզ մատմազէլ էօթէն իլէ պիր ազ
միւտտէթ գօնուշաճաղըմ տա, իքինճի
բարթիտէ մէմնունէն օյնարըմ:

—Սիդ ալէմ, էօյլէ իսէ միւսիւ
վէնսան պիր, մատմազէլ Գաթիկ իքի,
Բասկալ իւշ, վիշէնիկ տէօրտ, Մարի
պէշ, վէ պէնտէյի էտնա գուլունուզ
Պաթիսթ ալթը:

—Պէն միւսիւ վէնսան իլէ օրթագ
իսթէրիմ, զէրէ կիւնտիւզին ռանտէ-
վումուզ վար:

—էօյլէ չէյ օլմազ. Գաթիկ, քեա-
հատ պրագաճաղըզ, հէր չէյին նիզամը
վար:

—Գա ճանըմ էյլէնմէք իչին նի-
զամ մը՝ օլուր, թօհաֆ չէյ:

—էօյլէ եա, նիզամսըզ օյնար իսէք
հիշ օյնամայալըմ:

(Տէգաֆ)

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Գիւղացի մը, օր մը քաղաք մըտ-
նելով դրամատուն մը կը մտնէ, և դէպ
ի գանձապահն յառաջանալով կըսէ՝
«Ահա եկայ, կուգեմ որ լաւ մը նայիս
ինձ», և առանց ուրիշ բան մը ըսելու
կը մեկնի: Հետեւեալ օրը դարձեալ
կերթայ, մի և նոյն բառերը կը կրկնէ
և կը մեկնի, երրորդ օրը, դարձեալ
միևնոյն ատենը ներս կը մտնէ և այս
անգամ գանձապահին սեղանին վրայ
թուղթ մը գնելով որ կը հրամայէր
տեսնելէն 3 օր վերջը վճարել՝ «0ն»,
կըսէ, «Երեք անգամ տեսար զիս,
ուրեմն վճարէ»:

* * *

Երեկոյ մը Բարիքի սրճարաններէ
միոյն մէջ ծոյլերու խումբ մը վիճա-
բանելով կարգ մը անձերու վրայ որք
փոփոխամիտ են, ներկայից մին կը գո-
չէ, «Ես երբէք ոչ մէկու մը «կեցցէ»
աղաղակած եմ»:

—Ուրիշ մը կը պատահանէ. «Բայց
պարոն, դուք բժիշկ էք»:

* * *

«Պարոն, պարոն, ինչ կընէք» կը
գոչէր իրանտացի մը նշանաւոր միա-
միտ Անգլիացի պարոնի մը որ իւր ձին
փողոցին մէջ հեռագրաթելերու ձողի
մը կապելու վրայ էր:

«Լա՛ւ, ինչ է եղեր, ինչո՞ւ կը յուղ-
ուիք»:

—«Պարոն եթէ, ձեր ձին կապած
ձգէք, հինգ վայրկեանէն Լօնտրա պի-
տի երթայ, քակեցէք շո՛ւտ, շո՛ւտ»:

* * *

Դպրոցի մը մէջ:

Դասատուն. —Հիմա որ Յովսէփ գե-
ղեցիկ պատմութիւնը կարդացիք, ըսէք
տեսնեմ, իւրեղբայրները զինքը ծախե-
լով ինչ տեսակա նիրաւութիւն գործե-
ցին:

—Տասնամեայ սրամիտ մը—կար-
ծեմ շատ աժան ծախեցին:

* * *

Կառապան մը որ ժամանակագրու-
թեան կամ որ և իցէ ութիւնի վրայ
տեղեկութիւն չունէր բնաւ, հպարտու-
թեամբ կըսէ իւր ընկերոջ թէ՝ 200
տարուան դրամ մը տրուած էր իրեն,
և թէ չէր կարծեր որ իւր ընկերը տե-
սած ըլլար այդչափ հին դրամ մը:

—«Ահ, այո՛» կը պատասխանէ ըն-

կերը «բայց ես 2000 տարուան դրամ
մը ունիմ քովս»:

—«Ա՛, պոչաւոր սուտ» կը գոչէ
առաջինը՝ անկարելի է, զի դեռ 1889
տարւոյն մէջ ենք:

* * *

Դպրոցի մը մէջ դասատուն կրօնա-
գիտութեան դասի ատեն կը պատմէ
թէ՝ ինչպէ՞ս աղջիկ մը «Չարիքը բա-
րիքով յաղթած էր» ոսկեգօծ գիրք մը
տալով տղու մը որ իրեն ապտակ դար-
կած էր: Նոյն վայրկեանի տղայ մը իւր
քովը նստողին ապտակ մը կը դարնէ,
Երբ դասատուն բարկացած կը հար-
ցնէ պատճառը՝ տղան կը պատասխա-
նէ թէ ոսկեգօծ գիրք մը շահել կու-
ղէր:

* * *

Ամերիկացի մը առաջին անգամ ըլ-
լալով Անգլիա կերթայ, և հօն մէկուն
հետ բարեկամանալով, այս վերջինը
գիշեր մը իւր տունը կը հրաւիրէ զնա:

Ճաշէ յետոյ, ծխելու սրահը կեր-
թան, և Ամերիկացին ծխած ատեն
կսկսի յաջ և ահեակ գորգին վրայ
թքնել: Տան տէրը նշանացի կը հրա-
մայէ սպասաւորին թքաման (թիւքիւր-
տան) մը բերել. երբ հրամայուածը կը
բերուի և Ամերիկացուն աջ կողմը կը
դրուի, առ դէպ իւր ձախ կողմը գոր-
գին վրայ կը թքնէ, սպասաւորը թք-
քամանը ձախ կողմը կը դնէ այս ան-
գամ. նոր Աշխարհի բնակիչը աջ կող-
մը կը թքնէ գորգին վրայ, վերջապէս՝
ուր որ թքամանը դրուի, ետէք հա-
կառակ կողմը կը թքնէ. և վերջապէս
այս արարողութենէն զգուած՝ կը պօ-
ռայ «Եթէ այդ ամանը չը վերցնես,
մէջը պիտի թքնեմ»: Խեղճը թքամա-
նի գործածութիւնը երբեք չգիտեր
եղեր:

* * *

Գեղեցիկ աղջիկ մը հետեւեալ խոր-
հրդածութիւնը կընէ:

«Եթէ մեր Երարիչը Ագամի համար
միայնակ ապրիլը անիրաւ գտաւ, յոր-
ժամ աշխարհիս վրայ բնաւ կին չկար.
որչափ մահացու յանցաւոր են ամուրի
այրեր, երբ աշխարհ լի է գեղեցիկ
կիներով»:

* * *

Թատրոնի մը երիտասարդ դերա-
սանուհին, որ քանի անգամներ գէշ
ընդունելութիւն գտած էր—վասն զի
իւր խումբին կատակերգուհին հետ

սիրահարուած ըլլալով, իրեն սիրահարուողներէն և իւր վրայ հիացողներէն ո՛ր և է նուէր մը չէր ընդուներ իւր վերջին ներկայացումը կուտար,

Երբ վարագոյրը բացուեցաւ, և դերասանուհին ի տես եկաւ, ամեն կողմէ սուշեւո ձայներ, խնձորներ, լուբիա և այլն սկսան տեղալ խեղճ աղջկան վրայ. և նոյն ատեն խոտէ և տերեւներէ շինուած պսակ մը եւս դերասանուհւոյն ստրկն նետուեցաւ, այս վերջինին աղջկէր ալ չգիմանալով մաքեցաւ. բայց վերոյիշեալ կատակերգակը որ մաս ունէր խաղին մէջ, գրկեց զնա, և աթոռին վրայ նստեցնելէ յետոյ, պաղարկնութեամբ յառաջացաւ և խոտէ պսակը գետնէն առաւ: Այս տեսարանին յանկարծական լուծութիւն մը յաջորդեց, ամեն ոք կսպասէր վերջաբանին, կատակերգակը պըստկ ի ձեռին մօտեցաւ դերասանուհւոյն և ծնրադրելով ըսաւ «ներեցէք, տիկին, որ այս պսակը ձեզի ընդունել տամ, զի զայն նուիրողը անշուշտ այս առաւօտ իւր նախաճաշէն զրկած է ինքզինքը»: Այս անգամ բոլորն ծափահարութիւնք և կատակերգակը իւր սիրուհին ազատած էր:

* * *

Գիտուն մը երբ ընկերութեան մը մէջ կը բացատրէր խէժէ շինուած շոգենաւուց օգտակարութեան վրայ կը խօսի և կը յայտնէ թէ ինք այնպիսի շոգենաւ մը հնարելու ձեռնարկած է, ներրայից մին ծաղրածու կերպով կըսէ՝ «Բայց, պարոն, չէք մտածեր թէ՛ միւս կողմանէ որչափ մեծ ֆլաս մը կը պատճառէք, վասն զի թողումք հասարակածը, ձեր նաւը լայնութեան և երկայնութեան դիմերը պիտի աւելնայ»: Դրական. — Երևաւսարդ բանաստեղծ մը սիրոյ վրայ նիւթ մը գրելով խմբագրի մը կը զրկէ զայն ներածելու համար իւր թերթի մօտակայ թիւերէ միոյն մէջ. նիւթին սկիզբն էր «Ձարդիր»: Խնդրեմ, օվ քերաքոյն սեր»:

Խմբագիրը կը պատասխանէ թէ՛ եթէ կուզէ (բանաստեղծը) լրագրատուն հանդիպիլ, կարող է իւր գրածին տառասխանները սրբագրել գիւրամատչելի պայմաններով և զնով:

* * *

Բերացի տիկնոջ մը (քառթ ուղ-վի-ղիթին) այցեքարտին մէկ անկիւնը սատեսակ գիրերը կը տեսնուի թ. Բ. Ա. Իւր բարեկամներն որք ընդունած են յիշեալ այցեքարտերէն՝ այն երեք գիրերը. Խնամակալուհի Բերայի Արհեստանոցին կը մեկնեն, մինչդեռ վերջը կը հասկցուի թէ՛ Տիկինը խնդրեմ քարեններս ամենուն ըսել կուզէ եղբոր:

Պ. ՀԱՄԱՄԱՅԱՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

—

Զ. Զեռուցումն

Ձմրան եղանակին մէջ, որպէս զի Զեռուցումն լինի առողջապահական պայմանաց ներքեւ, պէտք է որ բոցին լոյսը և ջերմութիւնը առ մեզ գան ճառագայթներու միջոցաւ: Լաւ կազմակերպեալ շէնքէ մը հեռացնէ մենէ ամեն ծուխ, ամէն կազ որ մեր շնչառական գործարանաց ֆլասակար և անյարմար է: Ո՛չ միայն մեր բնակարանաց օդն անվթար վիճակի մէջ կը թողու, այլ նաեւ կը հաստատէ կանոնաւոր օդոյ հոսանք մը: Իւր գործածութիւնն ո՛րչափ մեծ պիտի լինէր, եթէ իւր առողջապահական պայմանաց հետ միացնէր նաեւ, խնայողական պայմաններ եւս: Դժբաղդաբար, ինչ որ ապացուցուած է բաց շէնքէ մը, իւր արտագրած ջերմութեան 13 հարիւրերորդը միայն օգտակար նպատակին միայն կը գործածէ, մնացեալը դուրս կ'ելնէ առանց օգտակար երբէք լինելու:

Ջերմաբաշխ գործիներն որոց մէջ մեծագոյն դերը կը կատարեն տաք ջուրն, օդն և շոգին մանաւանդ, չեն կրնար գործածուիլ մեր տուններուն մէջ որովհետեւ բաւական մեծ ծախուց կարօտ են և աւելի չքեղ պալարներն ու հանրային շէնքերը քան մեր բնակարանները:

Ամենէն գեղեցիկն է փանեակէ վառարանն որոյ գործածութիւնն այնքան ընդհանրացեալ է: Ընդարձակ սրահի մը կամ սենեկի մը մէջ եթէ դրուի, կրնայ օգտակար լինել, պայմանաւ մը միայն որ ներքի չէ գոց պահել խողովակն ըստ որում այրումէն յառաջ եկած աղտեղի նիւթերն դուրս չը կրնար հանել:

Ձուլէ վառարաններն կարի ֆլասակար են, որովհետեւ ջերմութիւնը կը տարբաղադրէ ձուլն և կարտադրէ օդոյ որ բացած, այսինքն ածուխն միացած թթուածին կազին հետ: 1865ին, նշանաւոր վէլքօ, ակադէմիոյ կը հաղորդէր բժիշկ Քառէի տեղեկագիրն յորում կը ծանուցանէր ուղեղային հիւանդութեան մը ծագումը նոյն կազին պատճառաւ: Ո՛վ չէ նշմարած այն տաղտկացուցիչ, չոր, անխորթ ջերմութիւնն որ նմանօրինակ վառա-

րանէ մը կրնայ յառաջ գալ, թէպէտ յանկարծական շնչեղծութիւն միշտ յառաջ չը բերէր, բայց տակաւ առ տակաւ կը պակասեցնէ որքան գընտակներն և ընդհանուր տկարութեան մը կը մատնէ զմարդ: Ամէն օր, գլխուցաւ կ'ենթարկուին և ախորժակէ կը զրկուին նոքա որք ձմեռը տանը մէջ մնան, ինչպէս կանայք և տղայք:

Ամենէն ընտիր միջոցն է շէնքէի գործածութիւնն, վերջինն անհամեմատ աւելի մեծարելի, բայց առողջապահական տեսակէտով խնայողական: Անկիւնացիք որք կենաց մէջ այնքան գործնական մարդիկ են, և այնքան խնամա իրենց հիւանդաց համար, իրենց հիւանդանոցաց սրահներուն մէջ կը հաստատեն լայն կրակարան մը ուր կայրի տարւոյն ութն ամիսը շարունակ, դժոխայիտ հուր մը: Քաջ գիտեն թէ՛ այդ ծախքն որ կը լինի յանուն առողջութեան, իրապէս խնայողութիւն մ'է: Որովհետեւ ճշմարտիւ չը կայ բան մը որ այնքան սուղ ըլլայ ո՛րքան հիւանդութիւնն:

Այրելի մարմնոց մէջէն ամենէն լաւն է փայտն որ կանոնաւոր եղանակաւ մը կարտադրէ ջերմութիւն, մանաւանդ կաղնիի չոր փայտն: Հանքածուխը անկատար կերպիւ կ'այրի և ծրծրախառն շոգիներ կարտադրէ: Կազն գոհացուցիչ չէ, այլ բաւական հեղձուցիչ բաց աստի՛ սուղ է, մանաւանդ այն քաղաքաց մէջ՝ որք կազի աղբիւրներէ հեռի կը գտնուին:

Ամեն սենեկի մէջ պէտք է որ լինի ջերմաչափ մը. սեղիկին սիւնակը պէտք է որ 15օէն վար չիջնէ, հարկւումս նեան ջերմաչափի համար կը խօսինք: Աւելի բարձր բարեխառնութիւն մը գլխու, ուղեղային նեղութիւններ, տկարութիւններ և արեան հոսում յառաջ կը բերէ: Աւելի վար բարեխառնութիւն մը կուտայ մեզ յօգացաւ, ջղային նեղութիւն, հարբուխ, և վընասակար կը լինի մանաւանդ ծերութեան, Ձմրան եղանակին մէջ հիւանդութեանց սովորական պատճառն տաք միջավայրէ մը անմիջապէս պաղ միջավայրի մը մէջ փոխելն է: Ասոր համար պէտք է որ լաւ մը սենեկին կրակը մարէք և այնուհետեւ դուրս ելնէք ննջասենեկին գացած ժամանակնիդ: Ննջասենեկին մէջ կարեւոր է շէնքէի գոյութիւնն: միշտ պէտք չէ վառել, առաւօտ և երեկոյ քսան վայրկեանի չափ միայն: Կը բաւէ այս և այն ատեն ձեր բնակարաններն կը լինին միշտ տաք և բարեխառն ըստ եղանակաց աղբեղութեան, առողջապահական պայմանաց ներքեւ,

Մ. Գ. ՄՕՁԵԱՆ

ՄԱՅԻՐ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸՆԸՆ ՐՈՒՊԱ ՄԱՂԱԶԱԼԱԸԸ

ՊԵՅՈՂԼՈՒ ԹՈՒՆԵՆԻ ԳԱՐՇԸՍԸ
ՍՏԱՄՊՈՂ ԲԵՌՓՐԻԻ ՊԱՇԸ

Պէօյիւք ատամլար, գարըլար, տէլիգանլըլար, գըզլար վէ չօճուգլար իշիւն հազըր վէ ըսմարլամա էնվայի ըուպալար, ֆանէլլար, շէմսիյէլէր, էլտիվէնլէր վէղայրիհիւմ վէ ղայրիհիւմ:

Հէր օն պէշ կիւնտէ մէվսիմէ մախսուս մօտա մալլար վիւրուտ իտէճէք տիր:

Սաթըլան մալլէրին քեաֆֆէսի պիրինճի վէ տայանազը վէ տիւզկիւն մալլար տըր:

Մայէր գոււմբանեասընըն գաիտէսի տայմա «էթի վէ էշ-վէն ՄԱԼ ՍԱԹՄԱԳ» տան իպարէթ պուլընմուշ օլտուղընը պիր զիւարէթէ մաղաղամըղը թէշրիֆ իտէն ըաղպէթլու միւշտէրիլէր կէօրէճէքլէր տիր:

Շիւպէ
ԻՍԲԵՆՏԵՐԻԹԵՎ ԳԱՀԻՐԻ
Շիւպէ
ԻԶՄԻՐ ՎԷ ՍԷԼԱՆԻԿ
Հայտէյին պագալըմ ՄԱՅԻՐԷ՛

ԳԱՆՏԻԱՆԸՆ ՀԱԼԻՍ ԳՕԳՈՒԼՈՒ ՍԱՊՅՈՆԸ

Մին էլ գատիմ Գանտիատա ալէա սապօն թապլ վէ իմալ օլունտուղու ումու-մուն մալլամի տիր: Կիրիտին խալիս զէյ-թուն եաղը վէ նաթրօն վէ չօրագ իլէ եա-բըլան սապօնլարը ճիւմլէ ինտինտէ մագ-պուլ վէ միւթէպէր իքէն, պուշլար պիր գաշ սէնէտէն պէրու Միտիլի, էտրէմիտ, Այվալըգ վէ սայրի մաշկէլէրտէ թագլիտ օլունմագաա վէ ֆիյաթընը էհվէն տիւ-շիւրմէք իշիւն սօտա իլէ պիր նէվ թալագ-թօբրաղի վէ պալ մատէնի կիպի ինսանըն տիշինէ վէ սաշ վէ թէնինէ ղարար կէթի-րիւ էճըլար գարըշտըրըմագաա տըր: պիլ ճիւմլէ մէմալիքաէ էլէէվմ սաթըլմագ-տա օլան սապօնլար էհալինին սաշլարընը տէօքմէքտէ վէ չամաշըրըտա նիհաէթ-իւշ տէֆա երյղամագլէ չիւլիւթմէքտէ տիր: պու կիպի թագլիտ սապօնլարըն սաշլարը տէօքիւպ սաշ չըրան խասթէլի-կի կէթիւրտիկի տալիս պէտիհի տիր:

Մաարիֆաթը աճի անէմ իլէ իմալ օ-լունան պու «Գօգուլու սապօն» իսէ, վի-ճուտ վէ տիշլէր իշիւն ֆայիտէլի օլտու-ղու կիպի, սաշլարըտա ուղաւոր վէ գօ-գուսու օն կիւն գատար չամաշըրտան չըգ-մագ: սապօնլարըն ֆէնալըլընտան շիմտիյէ գաաար հանըմլարըն սաշլարը տէօքիւմէք-տէ իքէն, ումումա պիր խըմոլթը միւֆ-թէթիւրէ օլմագ իւզրի, կիւղէլ կիւլ եաղը, աթարիեաթ իլէ իմալ օլունմուշ օլան պու սապօնա «Սաշ իլաճը» տէնիլէն սու տալիս գարըշտըրըմը օլտուղունտան, սաշլարը տէօքիւմէքտէն մուհաֆաղա իտէպիլիւր:

Գըբէյի ճիտիտի սանտըղլա տէօրթ-ղուրուշա ֆիրուլթ օլունուլ, թաշրա-տան տալիս բէշինէն սիրարըշ օլունուր իսէ, սէրիան կէօնտէրիլիւ: Ումումի տէրօղիթօ մահալի, իսթանպուլտա Ասմա ալթընտա 7 նօմէրօլու մաղաղամ օլտուղու, վէ ար-գու իտէնլէրին պիր մըգուար ալուպ թէճ-րիւպէ իլլէմէլէրի իլան օլունուր:

ԱՐՏՕՆԱՏԵՐ ԻՒ ՏՆՕՐԷՆ

ԱՆՏՕՆ ՍԱԲԱԵԱՆ

ԻՒ ԲԱԳԻՐ Մ. ԴԱՓԱՄԱՃԻՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ն Ծ Ա Ն Պ Է Ր Պ Է Ռ Ե Ա Ն

ՆՇԱՆ ՄԱԶԼԸՄԵԱՆ

Կ Ա Ռ Բ Ե Ր Ո Ւ Վ Ե Ր Ա Բ Ե Ր Ե Ա Լ Ա Պ Ր Ա Ն Ք Ն Ե Ր
ԵՐԿԱԹ, ՊՈՂՊԱՏ, ԵՒ ԶԱՆԱԶԱՆ ՆԵՐԿԵՐ

Ղալաթա Մահմուտիյէ փողոց թիւ 48
Սուլթան Մէհմետ Կէմալէր փողոց թիւ 36
Պ Օ Լ Ի Ս

ՀԱՅ ԹԵԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊԱՀՃԷ ԳՈՓՈՒ

ՃԵԼԱԼ ՊԵՅ ԽԱՆԻՆ ՏԱԿԸ

Յիշեալ փաճառատան մէջ կը գտնուին ամեն տեսակ խիստ ընտիր և թարմ թէյեր որ յատկ պէս բերել տրուած են Զինատա-

նէ, ճապայէ, և Հլանտայէ:

Այս փաճառատուն որ հաստատեալ է մի քանի տարիէ հետէ, իւր ուղղութեամբ, պատուաւորութեամբ և ախարաբա գոր-ծառնութեամբ մեծ անուն և համբաւ կը վայելէ՝ աստ և թէ ի գաւառս և ուրի խիստ ազում յաճախորդներ:

Վաճառուէք կը լինին մեծաքանակ և թէ փոքրաքանակի վիճերը չափաւոր են:

Կերչական նիւթոց և ժամացոյցի շըղ-թայի և այլն:

Ռուբէն Միլընեան և Ընկ. պատիւ ու-նին ծանուցանել արգոյ հասարակութեան, թէ ի Բերա Թիւնէլի հրապարակին վրայ Ուկերիչ-ժամագործի փաճառատուն մը բա-ցած է ուր ամեն տեսակ ոսկերչական նիւ-թեր, ժամացոյցներ շղթայներ և այլն կը վաճառուին և կ'որոգուին զիւրամատչելի պայմաններով և աժան գնով:

Ուստի կը յորդորենք աղիւ յաճախորդ-ներն որ անգամ մը այցելեն յիշեալ փաճա-ռատունն, ապահով ըլլալով որ ամեն տեսակ զիւրութիւն և խնամք պիտի գտնեն նոյն փաճառատան մէջ:

ՌՈՒԲԷՆ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ-

Ո Ս Կ Ե Ր Ի Զ-Ժ Ա Մ Ս Գ Ո Ր Ծ

Բերա, հրապարակ թիւնէլի թիւ 519

Վաճառուին և նորոգութիւնք ու-

Ֆ Ր Ա Ն Գ Ֆ Օ Ր Թ ՈՒ Ն Ա

Տ Ե Ն Ի Զ Ս Ի Կ ՈՒ Ր Թ Ա Գ ՈՒ Մ Բ Ա Ն Ե Ա Ս Ը

Սենյակի ֆրանգ 0,250,000

Ինքնակալ ֆրանգ 1,270,000

Մեզքիւր գումարանի տէնիզ գաղալարընա գարշը վաքորյարտա վէ կէ միլէրտէ եիւրլէնիլէն մալլէրի, վէ քէզալիք բոսթա իտարէլէրինէ թէպիմ Երուսալմի միւսէվէրաթ վէ եախոտ պանգնթ իվրազը զաեթէթ էհվէնիեթ վէ սուհուլէթի սիկուրթա իտէր :

Պու ճիհէթի մէպալիդի քիւլլիեթեի սիկուրթա իտէպիլմէք իլին իշպու գումարանի էվրորատա 13 թանէ պիւեիւք սիկուրթա գումարանիալարըյա պիլլէշմիլ տիր : Պուսլարըն թէքմիլ սէրմաեթ վէ ինքնակալ ֆրանգ 100,000,000 ֆրանգը կէշէր :

Էքմիլ Թիւրքիա աճէնթէսի

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ՄԻՒՆԻԻ ՊԻՐԼԵՄԻՇ

ԵԱՆԿԸՍ ԳԱՐՇԸ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Սէրմաեթ

Ինքնակալ ֆրանգ 1888 Յուսիսէ գատար

Սէնյակի իրատ 1888 Յուսիսէ գատար

Ֆրանգ 8,000,000

Ֆրանգ 4,817,262

Ֆրանգ 10,069,700

Մեզքիւր գումարանեալար տէրօղիթօլար վէ խանէլէր վէ անլէր իլինաէ պուլունան մալլէր վէ մօպիւեալարը զաեթէթ էհվէնիեթ վէ սուհուլէթի, թէքմիլաթ գալիեթ թաշթընտա օլարադ սիկուրթա իտէրլէր :

Իսթանպուլ աճէնթէսի

Իսթանպուլ, Պահճէ-գաբու, Եօրկիատիա խան ԳԱՆԻԿԱՍՏՈՒԱՍՏՈՒՐ

Մալիւմաթ.— Շիրքէթլէրիմիլին Տէրիսաատէթ պանքէրլէրի պուլունան Ներսէսեան Բէտէր վէ Մախուսուս էֆէնիլէր ճիսապը կէօրիւմիւշ, վէ միւտիլիեթի ումուսիեթ թարաֆընտան թաստիդ օլունմուշ հէր կիւնա զարար ու զիեանը թազմինէ թէմամիլլէ թալիւմաթ ախդ իլլէմիլլէր տիր :

ԱՊՈՆԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնալ 1887

Կեդրոնադրի 18, Մէմ-Մաք փողոց, Բարիկ

Վճարեալ վնասներն իւր 30,000,000

Անիք ընդ աղծակ տեղեկութեանց համար գիմիլի գրասենտար ընդհանուր գործա կարգիւնն : Ղաւթիլա : Մանուտիլ փողոց : Թիւ 2, ճիւղման խան, Գանան տօլի Պանգալին գիմալ :

Ընդհանուր գործակալք բազմազակ թուրքից և Յունաստանի Սիւֆու-ԲԱՅՈՒՆԵԱՆ, Եի Ընդ :

(ՀԱՄԴԻԲ)

ՀԱՆՐԱՄԱՆՈՒ ՆՈՐԹ ՊՐԻԹԻՇ ՐԻՊԷՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մեր յաճախողներու փափաքա նաց համաձայն, մեր այս տարուան քաուչուլէ մուճակներն, որք իրենց վըրա այ իբրեւ նշան կշիռ մը կը կրեն խիստ ճաշակաւոր, նուրբ և հաստա տուն շինուած են կոպու քէրտով :

Պօլտոյ հրապարակին վրայ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է թէ մեր քաուչուլէ մուճակները կը գերազանցեն քսան տարիէ ի վեր գործածուած բոլոր մուճակները :

Մեր այս մուճակներու ներքին կողմը կշիռի մը և արտաքին կողմն ալ առիւծի մը պատկերը դրոշմուած է իբրեւ նշան : Կը վաճառուին ի Պօլիս Յուլթան Համամ աղբիւրի մօտ Սեպուհ աղա Տէմիրճեանի թիւ 47 և 49 խանութն և բոլոր քաուչուլէ մուճակ վաճառողներու քով : Կեդրոնա տեղին է ի Պօլիս, Պահճէ Գաբու, Գօճաման Օղլու խան, Ճօրճի Կիարուլի թիւ 1 մթերանոցը :

Ֆ Ր Ա Ն Գ Ֆ Օ Ր Թ ՈՒ Ն Ա

ԱՆՕՆԻՄ ՈՒՄՈՒՄԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ

ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

1686 րէ Պերլէնիլ Բէեհիս օլունմուշ րոք

ՍԵՐՄԱԵԷ 1,875,000 ՖՐԱՆԳ

ԻՀԹԻԵԱԹ ԱԳՃԷՍԻ 1,337,500 »

ՏԻՒՍԷԼՏՕՐՓԵՐ

ՏԵՆԻԶ, ՆԷՂՐ ՎԷ ԳԱՐԱ

ՈՒՄՈՒՄԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

1845 րէ Տէմիրօրֆուս Բէեհիս օլունմուշ րոք

ՍԵՐՄԱԵԷ 3,750,000 ՖՐԱՆԳ

ԻՀԹԻԵԱԹ ԱԳՃԷՍԻ 3,099,367. 15 ՖՐ

Տէրսաատէթ բիաջաղընտա պիլլէշմիլ օտն իշպու սիկուրթա գումարանեալարը քէֆալէթի միւթէգապիլէ իւն հէր նէվի էմթտա վէ ազէ կրուբօլարընը, տէնիլլէն հէր վէ գալա նազլիեթը թէհիլլէրինէ գարշը լայէթլէ ֆաեիտէպալա շէրաեիթ իւն սիկուրթա իտէրլէր :

ՀԱԶԷԱԹԻՇԷ

ԵԱՆԿԸՍ ԳԱՐՇԸ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

1874 րէ Համպուրլիս Բէեհիս օլունմուշ րոք

ՍԵՐՄԱԵԷ 3,750,000 ՖՐԱՆԳ

ԻՀԹԻԵԱԹ ԱԳՃԷՍԻ 600,000 »

Իշպու սիկուրթա գումարանեալար, հէր նէվի էմթաք վէ Էնեալ, անպար վէ մաղաա գա աէր Զնլէրինաթի էմթտաթ, էն զիեատէ ֆաեիտէպալա շարթլաթ իլլէ սիկուրթա իտէր : Թալիսիլի մալիւմաթ ալմադ իսթէնէլլէր, պալէտաթ զիքր օլունման իւն գումարանեալարըն ումուսի մաալահալիլիւզարը պուլունան իսթանպուլտա Պահճէ-Գաբու տունտա Բասիմ բաշա խանրնտա նիւմէրօ 13 վէ 14 տէ ՏԻՐԱՆ Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ԷՓԷՆ տիկէ միւրաճաաթ իթմէկէ տալէթ օլունմուշ :